

Per e-mail

Onderwerp
Onafhankelijkheid en effectiviteit van
Europese mensenrechteninstellingen en
de Poolse Ombudsman

Datum
19-10-2020
Ons kenmerk
2020/0128/AvD/LH/LD

Geachte heer Blok, heer Dekker en mevrouw Ollongren,

Graag informeer ik u over de opinie van het Europese Netwerk van nationale mensenrechteninstellingen (ENNHRI) over de overgangperiode in de selectie en benoeming van een hoofd van een mensenrechteninstituut.¹ Deze is opgesteld op verzoek van de Poolse Ombudsman, het Poolse mensenrechteninstituut, vanwege de rechtszaak die is aangespannen bij het Poolse Constitutionele Hof om de bepaling ongrondwettig te verklaren waarmee de voorzitter van dit instituut aanblijft tot de aanwijzing van een opvolger.

De aanstelling van Adam Bodnar, de Poolse Ombudsman, liep in september 2020 af. Omdat de regering geen opvolger heeft aangewezen, blijft hij in afwachting van een opvolger aan als hoofd van het instituut. Indien het Constitutionele Hof de bepaling ongrondwettig verklaart, heeft de Poolse Ombudsman geen voorzitter meer, wat het ombudsman-instituut stuurloos maakt. Naar verwachting wordt op 20 oktober 2020 uitspraak gedaan.

Nationale mensenrechteninstellingen vervullen een belangrijke taak in de bescherming van mensenrechten. Zoals onderstreept in de *Rule of Law* rapport van de Europese Commissie, vormen mensenrechteninstellingen een belangrijke waarborg van de rechtsstaat en zorgen zij voor een onafhankelijke controle van een rechtsstaatsysteem in crisis.²

¹ ENNHRI, *Opinion on Transitional Arrangements in the context of the Selection and Appointment of the Head of a National Human Rights Institution (NHRI)* (15 oktober 2020) <<http://ennhri.org/wp-content/uploads/2020/10/ENNHRI-Opinion-on-Transitional-Arrangements-in-the-context-of-the-Selection-and-Appointment-of-the-Head-of-a-National-Human-Rights-Institution.pdf>>.

² Europese Commissie, *Verslag over de rechtsstaat 2020: De situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie*, COM(2020) 580 final (30 september 2020) <<https://eur->

Het ENNHRI maakt in zijn opinie kenbaar dat de rechtstreekse aanstelling van het hoofd van een mensenrechteninstituut, zonder een duidelijke, transparante, op verdiensten gebaseerde en participatieve selectie- en benoemingsprocedure een ernstige impact heeft op de onafhankelijkheid, effectiviteit en het publieke vertrouwen in het mensenrechteninstituut.³

Als collega-instituut uit het College voor de Rechten van de Mens zijn zorgen over de politiek gemotiveerde aanval op het functioneren en de continuïteit van het Poolse ombudsman-instituut. Als collega van Bodnar, en voorzitter van het Nederlandse mensenrechteninstituut, spreek ik mij uit tegen inmenging in de onafhankelijkheid en effectiviteit van mensenrechteninstellingen in Europa, waaronder in Polen. Ik hoop dat Nederland zich hier ook hard voor maakt binnen de relevante gremia in de Europese Unie en de Raad van Europa.

Eveneens vestig ik graag u aandacht op het feit dat verschillende Europese landen nog geen officieel mensenrechteninstituut hebben; zij hebben geen instantie die voldoet aan de *Paris Principles*. Dit geldt ook voor België en Tsjechië, twee landen die tijdens de *Rule of Law* dialoog op 10 november in de Europese Raad worden besproken. Ik wijs u graag op de mogelijkheid om hierover vragen te stellen tijdens deze dialoog.

Met vriendelijke groet,

Mr. Adriana C.J. van Dooijeweert
Voorzitter

[lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0580&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0580&from=EN) en zie ook het *landenhoofdstuk over Polen*, SWD(2020) 320 final <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0320&from=EN>>.

³ ENNHRI Opinie, p. 5.